

Mircea Radu Iacoban

ACTELE VORBEȘTE!

„A, dumneavoastră îl căutați pe spionul Herșcovici, de la etajul cinci” – se încheia cunoscutul banc al conspirării neconspirate. Mi l-am amintit aflând, dintr-o colecție de documente de curând publicată, vechi și simpatice... noutăți despre spionajul românesc. „Raportul privind analiza muncii Direcției I-a”, semnat de gen. Vasile Vâlcu în 1955, constituie modelul perfect al modului în care fetișurile birocrăției domeniului pot conduce la desecretizarea și căderea întregii rețele. „Raportul” începe, desigur, cu înșirarea realizărilor: au fost obținute „informații de valoare” privind Conferința Commonwealth-ului din 1955, precum și „manevrele imperialiștilor” la Conferința de la Bandung ș.m.a. Din pură curiozitate, am speculat capacitatea internetului de a-ți spune și ce pastă de dinți folosea străbunica, pentru a accesa, la nivelul anului 1955, compendiile presei asiatică de limbă franceză. Și am constatat că mai toate temele înșirate ca izbânzi ale spionilor mioritici erau pe larg dezbătute în ziarele epocii chiar în zilele conferințelor cu pricina, ba, mai mult, ME din Indonezia a oferit participanților, cu prilejul închiderii lucrărilor, broșura „Asia și Africa vorbesc de la Bandung” în care-s cuprinse pe larg taman „informațiile valoroase” transmise de la fața locului de-al nostru 007. Mă tem că radiotelegrafiștii asudau trimițând la „bază” informații pigulite din gazete – dacă nici asta nu era prea dificil. Fiindcă, după cum spune „Raportul”, din cei 74 de ofițeri aduși în munca operativă, (de spionaj, adică) „nici unul nu cunoaște în mod satisfăcător vreo limbă străină”!! Să vezi și să nu crezi, ăștia spionau la ONU... cu translator! Același „Raport” constată cu întristare subînțeleasă că 36 de „lucrători” din cei 74 „au numai școală elementară”. De fapt, nici pe asta n-o prea aveau, câtă vreme documentul ne informează că 34 ofițeri (din 36) au fost înscrși pentru... terminarea celor 7 clase. Ceva-ceva tot aveau bieții noștri spioni: dosare beton, fiind aduși direct din producție. Închipuiți-vi-i trăgând cu urechea la Bandung! Cum credeți că s-a soluționat chestiunea necunoașterii limbii engleze? Printr-un curs intensiv (5 luni) de limbă... rusă! Absolvenții erau, apoi, trimși la Moscova, la un curs de specializare, în cadrul căruia se învăța și engleza. Direcția I-a nu-i vinovată de starea dezastruoasă a cadrelor: o Hotărâre a Secretariatul CC, din 1951, prevedea să se repartizeze spionajului românesc „100 de tovarăși cu studii superioare, care să cunoască bine o limbă străină”. Raportul constată sec: „până acum (în patru ani) nu am primit nici un tovarăș dintre aceștia.” Așa că, lucrezi cu ceea ce ai, fiind nevoit să înghiți inițiative de genul celor întreprinse de lt. maj. Chirilescu Ilie, care, întrebat de un turnător local ce informații ar dori să-i aducă, i-a răspuns candid „să aducă formula prin care s-ar putea înlătura ceața de deasupra Londrei”... Roadele recrutării pe bază de dosar le ilustrează destinul lui Evghenie Tănase, muncitor cazangiu, absolvent de 7 clase, uns general de securitate la 30 de ani. Și-a scris memoriile la comandă oficială (?) în 1968; CNSAS-ul le-a

descoperit și publicat la „Humanitas”. Știți cum se ancheta în anii '50? Ne-o destăinuie generalul: consilierii sovietici alcătuiau lista întrebărilor ce urmau a fi puse arestatului, dar și – culmea culmilor! – lista... răspunsurilor! Hazlie (de astă dată) revelația că securiștii însărcinați cu protejarea marilor șefi de partid erau trimși de nevestele ștabilor după diverse cumpărături, inclusiv în căutare de „elastic roz pentru chiloți de damă”. Amestecat în multe potlogării, inclusiv în manipularea cazului Pătrășcanu, gen. Tănase (a fost și ministru adjunct!) tratează totul cu o anume seninătate, izvorâtă, probabil, din sentimentul impunității (scris în 1968). „Reeducarea” de la Pitești, evocată în pagini crâncene de fostul deținut lanolide, într-o altă carte, apărută la Ed. „Christiana”, Tănase o vede după cum urmează: „organele de securitate au fost serios compromise și, prin acțiunea lor, (a torționarilor, n.n.) ceea ce a fost mai dureros e că s-a aruncat o lumină urâtă asupra politicii partidului nostru.” Deci, partidul a avut de îndurat marea durere, nu schingiuții din pușcărie! Tot din culegeri de documente („Conferința secretă a Uniunii Scriitorilor din 1955”, Ed. „Vremea”) se poate afla care a fost atmosfera în cele 8 zile (!) ale pseudo-conferinței. Plângeri, acuze, contestări, fitile, turnătorii. Baranga: „Bietul Ioanide” reabilitează legionarismul”, Beniuc: „Labiș și Andrițoiu sunt descompuși din pricina beției”, Jebeleanu: „Idolatrie la Cluj față de Baconsky”, Dan Deșliu: „Labiș și Covaci fac tot felul de prostii”, Petre Iosif: cutare student de la Școala de literatură a fost prins în flagrant delict „citind cunoscuta trilogie a lui Blaga” etc. Mai că-ți vine să-i dai dreptate lui Davidoglu, care, potrivit românei pe care o știa cât o știa, proptește oiștea-n gard în tentativa de a parafraza o veche zicală: „Tovarășul Baranga a pus carul înaintea scriitorilor”...

